

ТОГТООЛ

2024 оной февралын 9

№ 66

Улаан-Үдэ хото

«Буряад Уласай дэбисхэртэ бээлүүлэгдэдэг элирүүлэгдэһэн соёлой уг баялигай объектнүүдэй, нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдэй, нютаг можын удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдэй гүрэнэй байдалай, байлгын, гамналгын, хэрэглэлгын, дэлгэрүүлгын ба гүрэнэй хамгаалгын хойноһоо нютаг можын гүрэнэй хиналта тухай Дүрим баталха тухай ба Буряад Уласай Засагай газарай гуримшуулгын хуули ёһоной зарим шиидхэбэринүүдые хүсээ буураһанда тоолохо тухай» гэхэн Буряад Уласай Засагай газарай 2021.12.06-ай №702 тогтоолдо хубилалтануудые оруулха тухай

Буряад Уласай Засагай газарай гуримшуулгын хуули ёһоной шиидхэбэриие Оросой Холбоото Уласай хүсэндөө байгаа хуулитай зохилдуулха зорилгоор Буряад Уласай Засагай газар **тогтооно:**

1. Буряад Уласай Засагай газарай 2021.12.06-ай №702 тогтоолоор баталагдаһан Буряад Уласай дэбисхэртэ бээлүүлэгдэдэг элирүүлэгдэһэн соёлой уг баялигай объектнүүдэй, нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдэй, нютаг можын удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдэй гүрэнэй байдалай, байлгын, гамналгын, хэрэглэлгын, дэлгэрүүлгын ба гүрэнэй хамгаалгын хойноһоо нютаг можын гүрэнэй хиналта тухай Дүримдэ удаадахи хубилалтануудые оруулха:

1.1. 1.3-дэхи пунктые удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«1.3. Холбоото уласай №79-ФЗ хууляар, холбоото уласай бусад хуулинуудаар, тэдэнэй ёһоор баталагдаһан Оросой Холбоото Уласай гуримшуулгын хуули ёһоной бусад шиидхэбэринүүдээр, Буряад Уласай ба Буряад Уласта нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай хуулинуудаар ба гуримшуулгын хуули ёһоной шиидхэбэринүүдээр тогтоогдоһон (саашадаа-заатагүй эрилтэнүүд) нютаг можын удха шанартай, нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдэй, элирүүлэгдэһэн соёлой уг баялигай объектнүүдэй, «Оросой Холбоото Уласай арадуудай соёлой уг баялигай объектнүүд (түүхын ба соёлой

хүшөөнүүд) тухай» гэхэн Холбоото уласай 2002.06.25-ай №73-ФЗ хуулийн 3-дахи статьягай ёһоор (саашадаа — Холбоото уласай № 73-ФЗ хуули) соёлой уг баялигай объектын шэнжэтэй объектнүүдэй, нютаг можын удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын газарнуудай, нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын газарнуудай, нютаг можын удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдэй хамгаалгын газарнуудай, нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдэй хамгаалгын газарнуудай, мүн түүхын һууринуудай (тэдэнэй дэбисхэрнүүдтэ түбхинэнэн Холбоото уласай №73-ФЗ хуулийн 9.1-дэхи статьягай 1-дэхи пунктнэй ёһоор Оросой Холбоото Уласай Засагай газараар тогтоогдодог нэрэ тоолборин холбоото уласай удха шанартай соёлой уг баялигай зарим объектнүүдхээ гадна), соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын халбариды заатагүй эрилтэнүүдэй үмэнэ хуулийн нюурнуудай, үмсын хэрэг эрхилэгшэдэй ба эрхэтэдэй (саашадаа - хиналта доро байгша нюурнууд) сахилга нютаг можын гүрэнэй хиналтын зүйл болоно, эдэниие оруулалсан:

- соёлой уг баялигай объектнүүдэй эзэнэй гү, али бусад хуулига эзэнэй хамгаалгын уялгануудай эрилтэнүүд;

- соёлой уг баялигай объектнүүдые байлгада ба хэрэглэлгэдэ эрилтэнүүд, соёлой уг баялигай объектнүүдые гамналгада эрилтэнүүд, соёлой уг баялигай объектнүүдтэ оролгыг хангалгада эрилтэнүүд;

- соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын газарнуудай дэбисхэрнүүдэй хилэнүүдээр, дурасхаалта газарнуудай дэбисхэрнүүдэй хилэнүүдээр, түүхэтэ һууринуудай дэбисхэрнүүдэй хилэнүүдээр ба тэдэ дэбисхэрнүүдтэ тогтоогдохон газарнуудые хэрэглэлгын онсо журамуудые хараада абан, хотын барилгын дотоодо гуримуудта эрилтэнүүд;

- соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалга тухай Оросой Холбоото Уласай хуулийн ёһоор соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын зургаануудай зүбшөөрэлэй дансануудтай эрилтэнүүд;

- соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалха талаар ажалнуудые үнгэргэлгэдэ, тэрэ тоодо зүбшөөрэлтэй түлэбэй дансануудта ажалнуудай зохистой тухай ба тэдэниие гамнаха талаар ажалнуудые үнгэргэлгэдэ зүбшөөлэй эрилтэнүүд;

- соёлой уг баялигай объектнүүдэй дэбисхэрэй хилэнүүдээр, соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын дэбисхэрнүүдэй хилэнүүдээр, соёлой уг баялигай объектнүүдэй хамгаалгын газарнуудаар, дурасхаалта газарнуудай дэбисхэрэй хилэнүүдээр, түүхын һууринуудай дэбисхэрэй хилэнүүдээр ажаябуулга бээлүүлгэдэ эрилтэнүүд гү, али Холбоото уласай №73-ФЗ хууляар тогтоогдохон археологиин уг баялигай объектын түбхинэнэн хилэнүүдтэй хэхэг газарай, уһанай объектын гү, али тэдэнэй хубиие хэрэглэлгын онсо журамай эрилтэнүүд;

- нийгэмэй, инженернэ ба унаа тээбэрийн оршон хангалгын байгуулгын объектнүүдэй ба үзүүлэгдэдэг туһа хангамжануудай эрэмдэг

зондо дүтэ байлгыг хангалгада эрилтэнүүд;

- Холбоото уласай №73-ФЗ хуулийн 56.1-дэхи статьягаар хараалагдаһан соёлой уг баялигай объектнүүд гэжэ элирүүлэгдэһэн, нютаг можын удха шанартай гү, али нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүд болодог олон байратай гэрнүүдтэ ниитэ эд зөөриие ехэ заһабарилха талаар ажалнуудыг үнгэргэлгэдэ эрилтэнүүд;

- Оросой Холбоото Уласай арадуудай соёлой уг баялигай объектнүүдэй (түүхын ба соёлой хүшөөнүүдэй) гүрэнэй нэгэдэмэл тобьегто (саашадаа-тобьег) оруулагдаһан соёлой уг баялигай объекте, соёлой уг баялигай элирүүлэгдэһэн объекте, мүн ойн ба бусад ажалнуудыг хэрэглэхэ талаар ажалнуудай, Холбоото уласай №73-ФЗ хуулийн 30-дахи статьяда заагдаһан ажахын ажалнуудай үедэ олдоһон Холбоото уласай №73-ФЗ хуулийн 3-дахи статьягай ёһоор соёлой уг баялигай объектын шэнжэтэй объекте гамналгыг хангаха талаар аргууд, тэрэ тоодо соёлой уг баялигай объектнүүдыг гамнаха талаар ажалнуудыг үнгэргэлгэдэ, ехэ барилгын объектнүүдыг барилгада, һэльбэн шэнэлэлгэдэ, ехэ заһабарилгада түлэбэй дансануудаар хараалагдаһан соёлой уг баялигай объектнүүдыг гамналгыг хангаха талаар аргууд.».

1.2. 2-дохи хэсэгтэ удаадахи удхатай 2.7.8 - 2.7.11 дотор пунктнуудыг нэмэхэ:

«2.7.8. Хиналта доро байгша нюур тэрэнэй үмэнэ һэргылгын уулзалга үнгэргэлгэ тухай мэдүүлгэтэйгээр соёлой уг баялигай объектнүүдыг хамгаалгын зургаанда хандаха эрхэтэй (саашадаа — хиналта доро байгша нюурай мэдүүлгэ).

2.7.9. Соёлой уг баялигай объектнүүдыг хамгаалгын зургаан хиналта доро байгша нюурай мэдүүлгыг заагдаһан мэдүүлгын бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө ажалай арбан үдэрэй туршада харана ба хиналтын зургаанай эд зөөрин, мүнгэн һангай ба ажаллагшадай нөөсөнүүдыг, хиналтын объектнүүдэй аюулай зэргыг хараада абан, һэргылгын уулзалга үнгэргэлгэ тухай гү, али тэрэниие үнгэргэлгыг арсаха тухай шийдхэбэри абана, тэрээн тухай хиналта доро байгша нюурта мэдээ үгэнэ.

2.7.10. Соёлой уг баялигай объектнүүдыг хамгаалгын зургаан хиналта доро байгша нюурай мэдүүлгээр һэргылгын уулзалга үнгэргэлгэдэ арсаха тухай шийдхэбэри удаадахи үндэһэнүүдэй нэгэнээр абаха:

- хиналта доро байгша нюурһаа һэргылгын уулзалга үнгэргэхэ тухай мэдүүлгыг һөөргэнь абаха тухай мэдээ ороо;

- хиналта доро байгша нюурай мэдүүлгэ үгэһэн үдэр болотор хоер һарын туршада хиналта доро байгша тус нюурай үмэнэ һэргылгын уулзалга үнгэргэлгэдэ арсаха тухай шийдхэбэри хиналтын зургаанаар абтаһан байгаа;

- һэргылгын уулзалга үнгэргэхэ аргагүй шалтагаан асарһан ажаябуулга хэдэг газараар хиналта доро байгша нюурай үгы байһан гү, али хиналта доро байгша нюурай бусад үйлэнүүдэй (хүдэлхэгүй) ушараар хиналта доро байгша нюурай мэдүүлгэ үгэһэн үдэр болотор зургаа һарын

туршада хэргылгын уулзалга үнгэргэхэ аргагүй байгаа;

- хиналта доро байгша нюурай мэдүүлгэ соо зүйгүй гү, али доромжолһон үгэнүүд, хиналтын зургаанай тушаалта нюурнуудай, тэдэнэй бүлын гэшүүдэй амидаралда, бээдэ ба зөөридэ заналнууд.

2.7.11. Хэрбээ хиналта доро байгша нюурай мэдүүлгээр хэргылгын уулзалга үнгэргэхэ тухай шийдхэбэри абтабал, соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын зургаан ажалай хорин үдэрэй туршада тиимэ зүбшөөрэлые тэмдэглэлгы хангаһан али нэгэ аргаар хиналта доро байгша нюуртай хэргылэлгын уулзалга үнгэргэлгын үдэр зохисохо ба хууляар хамгаалагдадаг үнэтэ зүйлнүүдтэ хоро (хохидол) хүргэлгын аюулы хэргылгын программада тиимэ хэргылгын уулзалгы оруулгы хангаха.».

1.3. 4.2-дохи пунктын гурбадахи абзацай удаа удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Холбоото уласай №73-ФЗ хуулийн 56.1-дэхи статьягаар хараалагдаһан соёлой уг баялигай объектнүүд болодог олон байратай гэртэ ниитэ зөөрийн ехэ заһабарилгын талаар ажалнуудай эхин тухай мэдээ үгэлгэ.».

1.4. 4.3-дэхи пунктын «г» дотор пунктые удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«г) нютаг можын удха шанартай гү, али нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүдые, соёлой уг баялигай элирүүлэгдэһэн объектнүүдые гамнаха, нютаг можын удха шанартай гү, али нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүд, соёлой уг баялигай элирүүлэгдэһэн объектнүүд болодог олон байратай гэрнүүдтэ ниитэ эд зөөриие ехэ заһабарилха талаар соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын зургаанай үгэһэн зүбшөөлэй үндэһөөр ажалнуудые, зохеолгын ба арга оньһоной хиналта бээлүүлгы, мүн тус объект гамнаха талаар ажалнуудай эрдэмэй хүтэлбэри оруулан, бээлүүлдэг хуулийн нюурнууд, үмсын хэрэг эрхилэгшэд, эрхэтэд тухай мэдээнүүд;».

1.5. 4.4-дэхи пунктые удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«4.4. Соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын нютаг можын удха шанартай гү, али нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектдэ, соёлой уг баялигай элирүүлэгдэһэн объектдэ нютаг можын удха шанартай гү, али нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүд, соёлой уг баялигай элирүүлэгдэһэн объектнүүд болодог олон байратай гэрнүүдтэ ниитэ эд зөөриие гамнаха, ехэ заһабарилха талаар ажалнуудые бээлүүлгэдэ хэдэн нюурнууд тиимэ бүхы нюурнууд тухай мэдээнүүдые оруулһан шалгалтануудай нэгэдэмэл программа зохёохо.».

1.6. 4.5-дахи пунктые удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«4.5. Хэрбээ нютаг можын удха шанартай соёлой уг баялигай объектын гү, али нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектын, соёлой уг баялигай элирүүлэгдэһэн объектын үмэнэ шалгалтануудай программа урид баталагдаһан ба нютаг можын удха

шанартай соёлой уг баялигай объектнүүд гү, али нютагай (нютагай засагай) удха шанартай соёлой уг баялигай объектнүүд, соёлой уг баялигай элирүүлэгдэһэн объектнүүд болодог олон байратай гэрнүүдтэ нийтэ эд зөөриие гамнаха, ехэ заһабарилха талаар ажалнуудые үнгэргэлгэдэ соёлой уг баялигай объектнүүдые хамгаалгын зургаанай шалгалтын программада заагдаагүй байһан нюурта зүбшөөл үгтэһэн ушарта шалгалтын программада тэрэ нюур тухай мэдээнүүдые зааха хубида таатай хубилалтануудые оруулха.».

2. Тус тогтоол албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хүсэндөө орохо.

**Буряад Уласай Толгойлогшо -
Буряад Уласай Засагай
газарай Түрүүлэгшэ**

А. Цыденов